

SOUSEDÉ

Historie z předminulého století Napsal Alois Jirásek

XXI.

Tomu bylo dobře. Spal dlouho a tvrdě, unaven jsa nočním útlkem, unaven namáhavou, kluzkou cestou a zápasem se závěje- mi a zachumelenými strážemi. — Slunce již dávno svítilo, když se konečně probudil ze spaní. Zlaté světlo proudilo vytopenou světelnou, jejíž stěnu zdobil ne jeden vyspaný pták. A jak, na loži se zvyčiv, ven vyhlédl, spatřil ji- skřivce se sněh a zachumelený, ml- čelí les, nad nímž klenulo se mo- drojasné, ozářené nebe. Byl pře- krásný, zimní den. Jen vysoké závěje všude, nyní nehybné a ztu- hlé, svědčily o věrejší metelici a bouři. Mladý Březina se však dlouho nerozhýl. Nakloniv hla- vu, naslouchal a hleděl ku dve- řím, jež vedly do vedlejší světni- ce. Tam bylo ticho, jen praskot ohně v kamnech plápolajícího se ozýval, a slyš, teď dvě vzly, teď někdo krok duse vesel a tlumené hlasy zavzněly. Jířík se usmál. Nechtěl ho vzbudit! Rychle vyskočil, tíse se oblékl, a v tom již pohnuly se dveře do je- ho přístěnku vedoucí, již zvolna se otáčely a průlínou ukázala se zardělá, od ranního vzduchu tvář "skalického" strýce, jehož oči teď zavřítily a se rtů veselé zavzně- lo:

"Ah, hnízdečko je prázdné. — Ah, dobré jitro, pruský granatý- re!"

A "pater vyklouz," upřelý granatýr" vešel do velké světni- ce, s myšlenkou na Lenorku. Tu stála před ním zardělá, svěží ja- ko z růže květ, hledíc na svýma laskavýma, zářícíma očima. By- loť jí, jako by Jíříka poznovu našla. Teď teprve, když pováži- la, jakému neštěstí unikl, kde dnes už mohl být, poznala, jak ho má ráda, a v ten okamžik jí bylo, jako by měla k němu při- skočiti, prudec ho objati a zvolá- ti: "Ne, ne, já té nikomu ne- dám!" Teď byla by ho radostí a láskou zlíbala.

V té osamělé do sněhu zapadlé chaloupce bylo krásně. Jíříkovi tu připadalo jako na novém svě- tě. Poslední dobu neužil žádného klidu, den co den přinášel no- vé lopoty, starosti a hlomy ne- přátelského vojska. Nad to mu mysl z města sem do lesa utíka- la. Teď tu byl sám. Ó jak tu ti- cho, jak je milý ten klid zvláště po věrejší noci! Již mu to při- padalo jako zlý sen. Co zkusil, nežli se sem dostal, a jak Kořín- ka i Lenorku polekal, když pozdě v tmavé noci psi zuřivě se rozstě- kali, a on na okno zabušil.

"A teď, když byl požil snída- ni, kterou Lenorka uvařila, vypra- voval obšírně to, co byl o vě- rejšku v noci jen naznačil. Sedl- li všichni u stolu, a strýc poku- řoval ze své dřevky. Venku chvillemi vítr zadul, stromy zašu- měly.

"Chvála Panu Bohu, že to tak skončilo," pravil "skalický" strýc, když Jířík domluvil. "Ta- dy je jisto."

"A kdyby přišli, odtud by mne nedostali!" zvolal Jířík a pohledl na dvě pušky, na stěně visící. — Pak dodal: "Jen o to se starám, jak je doma. Obávám se, že ta rota vojenská, co k nám hna- la, pantátu trápila a soužila. A pak —"

"— by rádi věděli, jak je se synem?" — vpadl Koříněk do ře- či. "O všechno se postarám."

"Skalický" strýc chtěl odpo- dne do města; v poledne však se strhl takový víchř a taková mete- lice, že nebylo možná ani před- práh vykročit. Slunce nezakry- sice za šedými mraky, ale pro ví- ry a sloupy sněhové málo je bylo vidět.

Z lesa kolem zazníval bouřlivý hukot a větru sten, vreholy stromů se klátily a sem až zaléhalo vrzání praštělech a troncích se o sebe kmenů. Víchř vzdouval syč- kův, drobounký sněh, jenž hustě a prudec jako zpěnáý přiboj vod hnal se ku chaloupce, až k samé- mu práhu, vysoké závěje tam u- kládaje.

A tam, v teplé jizbě, v níž od bouře přitím se utúlilo, seděl Ji- řík s Lenorkou. Dokončoval jí své vypravování od rána. Vlast- ně doplňoval, vypravuje to, co pro ni byl zamilován, a čemu jen ona rozuměla; jak po ní toužil,

jak na ni vzpomínal. Pak se vy- ptával — a hle! Lenorka, a ži- la tak o samotě a jednotvárně, dost toho věděla. A ještě všechno nevěděla. Lenora jen napověděla, a často oči klopce se zamklala — a často oči klopce se zamklala — někdy jen úsměvem, někdy jen milým kývnutím hlavy odpové- děla.

Byli v utěšené pohádce, jež všude je krásná; i za letní noci pod ševlejšími stromy i za zimní- ho podvečera, jako tu, v prstí- chaloupce za bouře a metelice.

Umklali na okamžik a ruku v ruce hleděli ven v blahém zamý- šlení — pak zase s úsměvem k sobě vzhledli, milé slovo promluvi- li, až pak silhouetou mladých lí- dí naproti sobě u okna sedících víc a více k sobě se klonily, až pak ta jemnější sklonila se jasně přivínuta k té druhé, a ta líbala čelo, oči, ústa.

A dále pak ještě zrovna jako v pohádce. Přijde zlý člověk, čer- noknězník. Venku na sni okle- pával Bobě někdo boty, a hluk ten rozdělil oba stíny u okna se- dící. A čaroděj ten, "skalický" strýc, vešel. Tentokráte se na něj mladý Březina v duchu mrzel, že tak brzo se vrátil, a chudák strýc byl víceek zkeřelý, nafika- ko, co mu to dalo, než dvěře a o- kénko u chléva důkladně ucpal a přistěšele z rosti nade zácpí, na něj vichř zle dorážel, jak náleží upevnit. — A pak, zajisté nie tím nemysle, ještě se otázal, proč že tak potně sedí!

Rozsvítili. Planoucí louč třela v černém, vysokém stěnu. Strýc pilně přikládal. A když byli po večeru, přinesl láhev červeného vína.

"To je jedna z těch, eos mně. Lenorko, tenkrát přinesla."

"A vy jí ještě máte?"

"To je, holečku, u mne medi- cina. Nechával jsem jí pro při- pad nemoci; ale zítra je štědrý den, a dnes je "dlouhá noc." Vy jí u mne slavíte, vy jste moje přá- stevníci a proto vás musím utě- ťiti. — A nahiv do sklenice, ozdo- bené obrázkem jelena do skla broušeným, zvolal:

"Na vaše zdraví, aby dal Pán Bůh příkladně všude, víte, všude svatý pokoj!"

Když Jířík druhého dne ráno vstoupil ze přístěnku, kdež opět spal, do větší světnice, zastal Lenorku již u ohniště. Strýc, jak pověděla čas zle sen. Co zkusil, nežli se sem dostal, a jak Kořín- ka i Lenorku polekal, když pozdě v tmavé noci psi zuřivě se rozstě- kali, a on na okno zabušil.

"Budeme tedy sami hospoda- řit," pravil veselé Jířík, oči svých s Lenorky nespoústěje, jak to té mladice, čilé hospodynce sluše- lo. Tiché, srdečné veselí zářilo jí z očí a se rtů blahý úsměv jí nezamizel. — Jířík byl velmi o- chotným a často svou pomocí na- bídl; ale více v práci zdržoval, nežli prospěl, neboť pokaždě se mu to tak dobře hodilo, že setkal se s Lenorčinou rukou, a pak je- dlika k jistému svým přízeři a jí zlíbal. A zase musil odstoupiti, zase na židli usedl a hovor pře- rvaný veselé zapřádal. Mladí lidé zapomněli na všecko tíseň, i na to, na každých z nich byl už po- mysli, ale dosud neprojevil, že škoda, přeškoda, nebude možná, aby tu pohromadě v chaloupce zůstali. Jířík se již rozhodl, že o n odtud odejde a jinde útulek hledati bude, jen aby Lenorka do města, k matce nemusla.

Na to rozloučení i teď vzpo- mněl, ale žádný z nich nechtěl o tom zařiti a té zlaté chvíli smut- ným stínem pokaliti. Když pak o- líkalo poledne před chaloupkou Pozoriv veselé štěkot se ozval a když strýce zahlédli, nešlo jim a- ni na rozum, že by již tu mohl být. Připadalot jim, že před chvilku odešel. Strýc vyřál z pod pláště notný uzel plný zásob.

"To vám panimáma posílá ště- drého večera," pravil strýc. Dy- chtivě Jíříkovy otázky šťastně zodpovídal, že sice Prusači u nich zle řádili, ale že ani pantátovi ani panimámě nic se nestalo. Těto lí- dopustil se na výslovnou žádost abou, poněvadž nechtěl syna po- lekat. Mohl tím spíše jim po vě- řiti učiniti, poněvadž poraněn stat- něho koněla, jenž sice dosud le- žel, nebyla nebezpečná. Po té u- sedl strýc víceek zkeřelý ke ka-

mnům a jal se dále vypravovati. Jířík s Lenorkou na židliích těsně vedle sebe proti němu. Bylo by se tu pěkně sedělo i pěkně po- slouchalo, jen kdyby strýce mohl se s uštěm veselějším vyčistiti. A- le tak, toť samá smutná kronika. Povidal o tom, jak Prusači věra řádili, jak honili jonáky a mladé muže jako plachou zvěř. —

"A dostali někoho?" vpadl mu Jířík do řeči.

"Ba, nepřál bych vám slyšeti, co se v Laudově domě děje! Mla- děho Laudu vzali s tovaryšem. — Šel jsem kolem; až na ulici bylo slyšeti, jak Laudová křičela."

"A má dvě malé děti?" zaste- skla si Lenorka.

"Také Ondřeje Hubáčkova za- li, Tomáše Bartáková a Havla Fu- číka, toho zrovna za městem; byl by málem už uklouz, ale tu vraz- il na dva vojáky, a již ho měli. Jmenujou jich ještě několik, ale to ten strach a vyděšení dělá. Ti jsou jistě na Ostaši."

"Na Ostaši utekli, do skal!" zvolala Lenorka.

"A kam by jinam? Tam za ni- mi Prusači nepůjdou. Mnoho syn- ků také uteklo do lesa, do Zdeř- ny a Machovští a ze Lhoty, ti za- se jsou na Boru ve skalách. Sta- rý Lukeš povídal, že viděl v noci nahore na Boře velikou zář. Ta byla jistě z ohně těch utečených." Zamkl se, pak dodal:

"Dnes jich kolik set v lesích a ve skalách nocovalo!"

"Ti měli noc! Ubožáci!" zvolala Lenorka. "Ó já bych sama se do těch Prusačků dala, kdyby se něco strhlo!"

Pomlčku, jež na chvíli nastala, Lenorka přemýšlela, darmo čeka- vši, že strýc o tom začne sám.

"Co maminka? Viděl jste ji, a- nie jate neslyšel!"

"Víš, milé děvče, povím ti to, jak se patří. Nač to tajit. Za- rmoutit tě to, ale mohlas to čeka- ti. Mnoho srdce nemá. Řekla o tobě, že když jsi teď nepřišla, že už pak chodit nemusíš. Ať se k ní ani nehlásíš. No, no, neboť si to tak. To není žádná matka. — Panimáma Březinová to také za- slechla a řekla: "Vyřídte, při- kladně, Lenoree, aby přišla k nám, když teď Jířík u vás je. Ať se nebojí, vždyť už je jako na- še!"

Jíříkovi se nad tou novinou o- čí zaleskly a přivínul děvče k so- bě.

"Slyšelas, Lenorko? Jsi naše!"

Byla to novina sladkoohřká. — Nečetelná slova matčina bolestně se Lenorky dotekla, ale vzkázání nastávající panimámy balšám do rány kapalo. —

To odpoledne nebylo tak veselo jako dopoledne. Zprávy z města byly jako ehmyry, jež mysl všech zakalily. Teprve když nastal sou- mrak a všichni ke stolu zasedli, štědrý večer zase hovor uvolnil. Večere byla dosti jednoduchá. — Lenorka, pokud mohla a zásoby strýceovy dovolovaly, připravila jídla na tu dobu starým zvykem předepsan: jahnelnou polévku, "vařeně buehty" (knedlíky) s houbami. Strýc nezapomněl, když bylo po jídle, vynésti zbytky drů- běží a do chléva své "malence." Navrátil se pravil Lenoree:

"A ty ani plotem třást ani pan- tofliček vyhazovat nemusíš. Dá Bůh, že se do roka na jisto vdák. Leda bys chtěla jít na dvůr vyta- hovat pole, přešvédčit se, do- staneš-li zenieha rovného nebo krivého," a zasmáv se, pohledl na statného Jíříka, jenž pružný jako mladý strom právě povstav se nachýlil, aby přijal od Lenor- ky červené jablko, které mu po- dávala, a které mělo svými jádry prorokovati.

Tak kouzlo štědrého večera ehmyry začehňávalo a srdce otví- ralo. V ehudě hajného světnici jako by mnoho voskových svěcí milé světlo rozlévalo. Byli tu lí- dé dobré vůle a pokoj se k nim směl.

Zasněžené lesy kolem vážně ml- čely. Byl mráz, na tmavomodrém nebi jiskřily se nesčetné hvězdy a hluboké, posvátné ticho vládlo lesním zákoutím. Nikde ani bla- su, ani rouchu. — Z oken hajného chaloupky proudila zardělá zář padající světlym pruhem na zavá- zlou prostorou před stavením a u- etaje zásvity na bílé stromy. A slyšel teď ozval se posvátnou no- cel houslí zvuk, tíse, třesavě, ale již mohutně, a jinými se poji a- nápově vlnoucí písně zvučí ven z chaloupky, tichem lesní se nese, až tam ve tmavé boru hlubinně vz- znívá.

"Skalický" strýc zahrál, a teď

přidal se sám k těm mladým, kte- ři svíce a vroucně jali se zpívati díle jeho noty. Dva hlubší hlasy mužské a lahodný Lenorčin dobře se snoubily se zvuky starých hou- sli, jež v rukou strýceových jako by hovořily. Měl sice málo ško- ly, ale výborný sluch a jak poli- cký kantor říkal, bylo prý té je- ho muziky do lesů škoda. Dnes sami po svém pobožnost doma od- bývali. Dozpívali, a strýce uklá- dal svůj milý nástroj stranou na polici, ale již prudec se obrátil a na své hosti se podíval.

"Slyšeli jste?" zvolal udiveně. Přivědčující odpověď jejich přehlušili štěkotem psi, které dnes nechal jejich pán všechny ve světnici, a kteří se teď řítili ku dveřím. Venku znovu někdo na dvěře zabušil. Jířík nachýlil se k oknu.

"Nejsou to Prusači?" tázala se ulekaná Lenorka.

"Nevidím nikoho. Neboj se."

"Pro všechno jděte do světni- čky," povídal Koříněk. "Jděte, jděte! Je pozdě, a člověk neví těchto časů!"

Když Jířík tak učinil, vešel hajný na síň.

XXII.

Lenorka všechna dychtiva na- pjatě naslouchala. Na strýceovy otázky ozval se venku jediný hlas; pak závora klapla, a nezná- mý vešel do síně.

"V levo," slyšela Lenorka.

"Já vím," ozval se cizinec, o- tluokaje zamrzlý sněh se svých bot.

"Že ví? Kdo to je?" A již vchází, shýbaje se ve dveřích, cizí muž ve tmavém pláští, ve vysoké beranici po straně několika stuž- kami zdobené. Lenorka stojíc u stolu udiveně vzhledla k cizinci, jenž čepici snáť stál proti ní a na ni za okamžik upřeně hleděl. Byl už tak padesátník, ne-li starší. — Vysoká postava jeho byla jako by tihou ne tak věku jako spíše sta- rostí poněkud ku předu pochýle- na, a na výrazné, mužné tváři je- vily se patrné stopy přestálých bouří. Teď nějak zvláště oživla. Za chvíli panovalo ve světnici ti- cho. Pojednou cizinec se ozval:

"Bloudil jsem tou pustinou, a tu jsem zaslechl vaši vánoční pí- seň. Myslí jsem si, tady jsou lí- dé dobré vůle, ti tebe přijmou."

Na ta slova přistoupil Koříněk blíž a hleděl cizinci do tváře.

"Abych pravdu řekl, jste mi nějak povědom."

"Co jsem se tak změnil, Kořín- ku, že mne neznáš, že Adama, Pe- škova Adama, nepoznáš!"

Jířík v ten okamžik vyhlédl ze přístěnku, neboť zaslechl Lenor- čin výkřik a spatřil, jak udivený strýc k cizinci přistupuje, jež za ruku běže, jak tento hajného pra- vicí živě potřásal a nyní ke stolu pokročil, kde Lenorka všecka ja- ko u vidění na otec, který se jí tak s nenadání zjevil, hledil, ne- jsone s to, aby slovo promluvila, aby se jen s místa hnula. Již jí objímá, ku prám víne, ona pak se mu nebrání, hlavu kloní, ale rukou nevzpíná, aby jimi objala svého otce. Nechápe toho oka- užku, nechápe, že to možná, že to je pravda. Také slyšela, že její otec byl vysokým, statným mužem, pěkně tváře, po němž děvčata se jen fantila; dle toho si utvořila sama jeho obraz, jenž od skutečnosti se ovšem líl. A to jí také na okamžik pomálo.

(Pokračování.)

Chut k práci.

Pan Vladimír Šeman, Superior, Pa., dopsal nám takto: "Obdržel jsem zasláné mně Trinerovo řeči- vé Hořké Víno a musím doznati, že jsem s ním velmi dobře spoko- jen, neboť osvěžil celé tělo a dodá člověku chuti a síly k práci." — Má-li tělo zastati svou práci, mu- stí být nejdříve dokonale vyčistě- no a upraveno tak, aby mohlo při- jímati a úplně strávití dostatečně množství vhodného pokrmu. K tomu mu dopomůže Trinerovo ře- čivé Hořké Víno způsobem níže- ným, bezbolestným. Tato směs- oina ledvých bylín s výborným, červeným vínem má rozhodný vliv na zařívaci soustavu, dodá- vaje jí sílu a vytrvalost, hoje roz- bolavěné slizné hlány a vypuzuje z těla veškeré látky škodlivé. Jest vydatnou pomocí v charo- bích žaludku, jater a střev. V lé- kárnách. Jos. Triner, velko-vý- robec, 1333-1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill. Bolost v křídě volá- jí a Trinerův Léčivý; silný lék tento zahání rychle všechny bole- sti. — Advertisement

Přestěhoval se

Dr. J.W. NOVAK
český
zubní lékař
Přestěhoval se do
Karbach Blk.
15. a Douglas ulice
čís. pokoje 206
Rohová místnost na dru- hý podlaže
nad Ryan Jewelry Co.
Tel. v úřadovně: Dou- glas 5077.
Nedělní hod.: od 10. do 12. hod. dopol.

Let me send you FREE PERFUME
Write today for a testing bottle of
ED. PINAUD'S LILAC

The world's most famous perfume, every drop as sweet as the living blossom. For handkerchief, atomizer and bath. Fine after shaving. All the value is in the perfume—you don't pay extra for a fancy bottle. The quality is wonderful. The price only 75c (6 oz.). Send 4c for the little bottle—enough for 50 handkerchiefs.

PARFUMERIE ED. PINAUD
Department M.
ED. PINAUD BUILDING NEW YORK

Pozor! Pozor!

Buďte bedlivými, když použijete káru a neobcházíte ji nikdy sadem, dokud jste se dříve nepřesvědčili, že nejede jiná kára opě- ným směrem. Neopozornost může snadno býti příčinou vážné nehody. Pomozte nám svým počínáním, zabránit možnému případu neštěstí.

Omaha & Council Bluffs Street R. R. Co.

Nejllepším místem k nasupování stavebního dříví, jest
česká dřevařská ohrada,
Chicago Lumber Co.,
na 14. a Marey ul., Omaha, Neb. 4917
Čestní prodáváci Vás vždy ochotně a vzorně obslouží.

HUGO F. BILZ

Dodavatel Jettrova lahového "Gold Top" piva
1324 Douglas ul., Omaha, Neb.
TELEFON: Douglas 1542 neb Douglas 3040
Objednejte sobě beudu tohoto výhlašného piva. Na skladě nejvý- tečnější staré kořalky, stará vína, doutnky a líkary všeho druhu. — Vše za nejnižší ceny. 381f
HUGO F. BILZ OMAHA, NEBRASKA

NEJSTARŠÍ A NEJLEPŠÍ MÍSTO PRO SOUŠEKY JEST
ED. MAURERA RESTAURANT A HOSTINEC.
v čísle 1306 Farnam ulice.
Pravá importovaná piva na čepu. PLEZENSKÁ a Měšťanského pivovaru v Plzni v Čechách. Hofbrauerei Bavaria pivo. Pivo Anheuser-Busch a svetonárodní Pilsener ziskalo rozsáhlou reputaci. Kavárna pro dámy usáz se na druhé podlaže.

Frank Svoboda
Umělecký závod
POMNÍKOVÝ
Největší
sklad pomníků
ve Spojených Státech
1315-35 3a. 13th Str.
OMAHA, NEBR.
Phoncs:
Office: Douglas 1872.
Residence: Douglas 5216.